

1

2

Patrick Gauthier-Lafaye

Conversations psychanalytiques

Pour les curieux de tous âges

De analyst Patrick Gauthier-Lafaye hoort een korte adempauze wanneer de analysante zegt

“Ma mère n’était pas pa....rvenu à....”
Mijn moeder kwam er niet toe om...

en herhaalt “pas pa....r’venu”
kwam er niet toe

en de analysante hoort: “papa r’venu”
papa teruggekomen

3

de geheimen	de schaduw	het sediment
~waarom papa wegging ~waarom papa <i>toen</i> precies wegging ~waarom papa en mama samen waren (in het licht van waarom papa later is weggegaan) ~wat mijn komst heeft betekend	<i>de onmogelijke rouw over het verdriet van het verlies van papa</i>	een adempauze tussen <i>pa-</i> en <i>rvenue</i> in het woord ‘parvenue’

4

LA MATERNITÉ À L'ÉPREUVE DE LA RÉALITÉ
L'INTRICATION DES INTERDITS DE MEURTRE, D'INCESTE ET DE CANNIBALISME
DANS LES REGISTRES DU RÉEL, DU SYMBOLIQUE ET DE L'IMAGINAIRE

Rencontre avec des femmes hospitalisées en unité mère-enfant

Mémoire réalisé sous la direction de Madame le Professeur Ariane BAZAN
en vue de l'obtention du grade de Master en Psychologie clinique et psychopathologie

Année académique 2009-2010

Le Bain d'Imane

Imane wordt geslagen, geknepen, gekrabbd, bespoten, verstikt, gewurgd, gepenetreerd. De aanraking is altijd abrupt, ruw, indringend, nooit strelend, nooit gevoelig, nooit zacht. Mevr. J's hand is schurend, ze voert klysma's uit als een zuiveringsritueel, waarbij zij systematisch aandringt op de plooiën van Imane's vagina en hals. Zo stimuleert ze een genitale drift die gepaard zal gaan met agressieve, opdringerige gebaren en het immanente risico is dat Imane zich alleen maar kan construeren in een masochistische relatie met de Ander. Mevrouw J. tekent op het lichaam van haar dochter de afdruk van een rauw, contourloos, ongebonden genot.

5

sale cou/sale coup

Le Bain d'Imane

Mevrouw J. kan niets over haar moederschap vertellen voorbij een stereotiep, afgevlakt en hyperconformistisch discours, met een massieve isolatie tussen voorstelling en affect. Gezien haar onuitspreekbaar verleden, welke bezoedeling probeert zij te evacueren doorheen het lichaam van haar kind? Welke sporen probeert mevrouw J. uit te wissen en voor wiens inscriptie dient Imane's lichaam als oppervlak? Vuiligheid kan hier de betekenaar zijn van een trauma in de seksuele relatie.

6

de geheimen	de schaduw	de sedimenten
~wat gebeurde er tussen Imane's moeder en vader? ~waarom is het verhaal zo onuitspreekbaar? ~hoe kwamen ze tot elkaar en wat heeft de komst van Imane voor elk van hen betekend?	<i>Imane's onuitspreekbaar oorsprongsverhaal: misschien de 'vuile streek' waarmee Imane's vader Mevr. J. liggen had, oftewel 'le sale coup'</i>	*een genotsvolle lichaamsbeleving die een masochistische herhalingsdwang ontketent *de inschrijving van 'sale cou' op Imane's lichaam

7

8

de geheimen	de schaduw	de sedimenten
~waarom Sarah's vader zo ver kon gaan? ~waarom was hij zo razend? ~hoe staat hij in de liefde en in het man-zijn?	<i>de twaalf uur durende 'straf'-verkrachting van Sarah's moeder door Sarah's vader terwijl de vierjarige Sarah alleen elders in huis is</i>	de dubbele leugen 'ik werd verkracht'

9

geheimen	zijn undercover agenten met een missie
----------	--

10

*De navelstreng is niet van vlees en bloed,
maar van d'oneindige woorden die ons
heimelijk verbinden.*

'Het onbegrepen gesprek', Marnix Gijsen

11

He that has eyes to see and ears to hear may convince himself that no mortal can keep a secret. If his lips are silent, he chatters with his fingertips; betrayal oozes out of him at every pore....

12

Hij die ogen heeft om te zien en oren om te horen, kan zichzelf ervan overtuigen dat geen sterveling een geheim kan bewaren. Als zijn lippen zwijgen, babbelt hij met zijn vingertoppen. Verraad sijpelt uit elke porie van hem.

Freud, Dora

13

14

15

16

17

geheimen

- uit een generatie met voeling (eigen leven, ouders, grootouders):
 - ~ relationele herhalingsdwang: masochisme, 'vernederings/verontwaardigingszucht', leugens, 'er wordt me/ons onrecht aangedaan'
 - ~ intergenerationeel: sedimenten (configuraties, cijfers, namen, betekenaars)
- uit generaties zonder voeling (na 3-4 generaties?):
 - menselijk patrimonium, herhaling op schaal van de beschaving

18

geheimen produceren materiële sedimenten die blijven

- psychologie is niet biologie:
 - biologie = cyclisch: wat eerst levend is, is daarna dood
 - psychologie = historisch: er is transcendentie

transcendentie kan in kaart gebracht worden

- kleine transcendentie: eigen verhaal
- grote transcendentie: verhaal van de beschaving

19

— A t'avoir raconté cette histoire, je m'en sens complètement vidé. Cette histoire est mon secret, tu comprends ?

— Et après ?

— A toi je ne veux pas dire : « je t'en prie, ne la répète pas »...

— Oui. Mais maintenant ton secret est devenu aussi mon secret. Il fait partie de moi, et je me comporterai avec lui comme avec tous mes secrets : j'en disposerai au moment venu. Et il deviendra le secret d'un autre.

— Tu as raison. Il faut que les secrets circulent...

Henri Guibert, L'Image fantôme, 1981

20

geheimen moeten circuleren

"Nu ik je dit verhaal verteld heb, voel ik me helemaal leeggezogen. Dit verhaal is mijn geheim, begrijp je?"

"En dan?"

"Ik wil niet tegen je zeggen: 'Alsjeblieft, zeg mijn geheim niet door...'"

"Ja, maar nu is jouw geheim ook mijn geheim geworden. Het is een deel van mij, en ik zal er mee omgaan zoals met al mijn geheimen: ik zal er afstand van doen wanneer de tijd rijp is. En het zal iemand anders zijn geheim worden."

"Je hebt gelijk. Geheimen moeten circuleren..."

21

22